

Ny forskningsrapport: Lægemedelsamtaler hjælper nydanskere tættere på arbejdsmarkedet

Nydanskere med helbredsproblemer har gavn af et forløb med lægemiddelsamtaler på apoteket. Et nyt forskningsprojekt fra september 2014 viser, at det kan bringe dem tættere på arbejdsmarkedet. Udviklings- og implementeringsprojektet inkluderer jobcentre i Aarhus, Odense, Esbjerg og Kolding, og både jobcentrene, apoteksfarmaceuterne og deltagerne i projektet evaluerer lægemiddelsamtalerne positivt. Både apotek og jobcenter finder det oplagt også at tilbyde indsatsen til andre med svag tilknytning til arbejdsmarkedet. Jobcenterchefer efterspørger redskaber til at håndtere ledige med medicinproblemer. Lægemedelsamtaler på apotekerne kan fremover være en del af løsningen og få udsatte borgere tættere på arbejdsmarkedet.

Personer med nedsat arbejdsevne har ofte flere forskellige helbredsproblemer. De vil derfor have behov for behandling og hjælp på flere måder. Korrekt efterlevelse af en behandling er nødvendig for at opnå de helbredsforbedringer, der kan være afgørende for at styrke arbejdsevnen og få bedre tilknytning til arbejdsmarkedet.

Ny forskning kortlægger fordele ved lægemiddelsamtaler for nydanskere

På jobcentre i Danmark oplever medarbejderne, at især nydanskere beder dem om hjælp, fordi de har problemer med at overskue deres medicin og med at efterleve behandlingsanvisninger. Derfor igangsatte forskere fra Pharmakon i samarbejde med Esbjerg Kommune og Københavns Universitet et udviklingsprojekt og et implementeringsprojekt, hvor apoteksfarmaceuter i samarbejde med jobcentre og læger via medicinsamtaler bidrager til mere sikker og effektiv medicinbrug for nydanskere, som kommer på jobcentrene.

Den netop publicerede rapport "*Sikker og effektiv medicinbrug for nydanskere - med henblik på forbedring af helbredsstatus og arbejdsevne*" dokumenterer de positive effekter for nydanskere ved lægemiddelsamtaler.¹ I et samarbejde med jobcentre i flere af landets største kommuner, Aarhus, Odense, Esbjerg og Kolding, har 82 nydanskere deltaget i forskningsprojektet. Formålet var "*at forbedre målgruppens helbredsstatus og arbejdsevne gennem en individuelt tilpasset farmaceutisk indsats med fokus på sikker og effektiv implementering af lægemiddelbehandlinger.*" Projektet blev støttet af satspuljen, "Styrket sundhedsindsats for socialt udsatte og sårbare grupper", der blev udmøntet af Sundhedsstyrelsen efter ansøgning. Projektrapporten har samtidig til formål at henvende sig til beslutningstagere med ansvar for at tildele socialt udsatte og sårbare grupper sundhedsfremmende tilbud.

Jobcentre, apoteksfarmaceuter og borgere melder om positive resultater

Både jobcentrene, apoteksfarmaceuterne og borgerne reagerer positivt på lægemiddelsamtalerne. Således dokumenterer rapporten, at patientforløbet har flere positive effekter for en stor del af gruppen af nydanskere, som har været med i projektet:

- 1) **Jobcentrenes** vurdering "*af borgerens håndtering af den helbredsmæssige situation i forhold til arbejdsmarkedet viser signifikante forbedringer.*"

¹ Pharmakon, september 2014: [Sikker og effektiv medicinbrug for nydanskere - med henblik på forbedring af helbredsstatus og arbejdsevne.](#)

- 2) **Apotekerne** har "identificeret 3,7 lægemiddelrelaterede fund pr. borger og har løst en stor del af dem i samarbejde med borgeren og i andre tilfælde i samarbejde med borgerens praktiserende læge. Herudover er der identificeret problemer med motivation, viden og vaner og fundet løsninger på disse i samarbejde mellem borgeren og apoteksfarmaceuten."
- 3) **Borgerne** tilkendegiver, at "den leverede indsats viser signifikante positive effekter på individuelle målsætninger og compliance", og "Forbedringerne sås især hos borgere, der havde tendens til at glemme at tage deres medicin". Dertil konkluderes det, at "Der er stor tilfredshed med projektet blandt borgerne og deres opfattelse af apotekets faglige kunnen og muligheder for at tilbyde hjælp er forbedret."

Der er ifølge rapporten evidens for, at man ved at skræddersy målrettede apoteksbaserede interventioner kan opnå et mere sikkert og effektivt medicinforbrug. Resultaterne fra dette forskningsprojekt viser, at det også gælder for apoteksfarmaceuternes lægemiddelsamtaler med nydanskere på jobcentre.

For at optimere indsatsen med at hjælpe udsatte og sårbare borgere kræver det en koordineret indsats mellem jobcentrene og apoteker, kommuner og læger. Forskningsprojektet har derfor afprøvet forskellige modeller for samarbejde og kommunikation, og rapporten bidrager med en række organisatoriske anbefalinger og læringspointer. Det gør det nemmere for beslutningstagere og relevante offentlige aktører at implementere lægemiddelsamtaler til nydanskere i periferien af jobmarkedet som et fremtidigt instrument for jobcentrene i de enkelte kommuner.

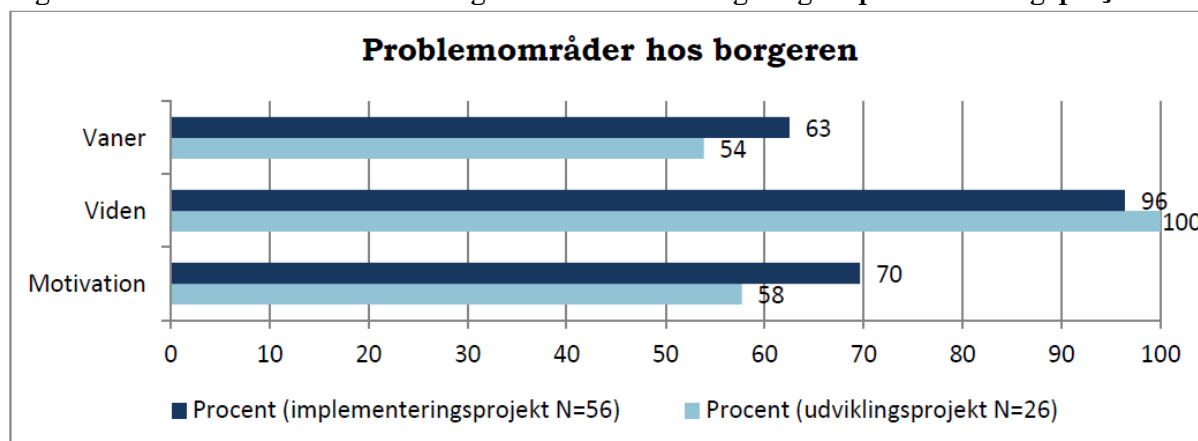
Rapporten konkluderer endeligt: "Både apotek og jobcenter ser det oplagt at tilbyde indsatsen til andre målgrupper, herunder etnisk danskere med svag tilknytning til arbejdsmarkedet."

Apoteksfarmaceuter håndterer patienternes komplekse medicinproblemer

Personalet på landets apoteker har en omfattende lægemiddelmæssig ekspertise. Hver dag tilbyder de rådgivning til borgerne. Nogle borgere er mere udsatte og sårbare end gennemsnittet, og denne rapport sætter fokus på, hvordan apotekernes kompetencer kan udnyttes bedre i forhold til at hjælpe de udsatte grupper med lægemiddelrelaterede problemer – i dette tilfælde nydanskere med svag tilknytning til arbejdsmarkedet.

Forskningsprojektet viser, at de udsatte nydanskere har flere forskellige typer af lægemiddelrelaterede problemer. Det fremgår af nedenstående figur, at næsten alle patienter i projektet havde problemer med viden om deres medicin. Samtidig havde mere end halvdelen problemer med deres vaner i forhold til indtag af medicin, ligesom over halvdelen havde problemer med motivationen for at tage deres medicin.

Figur 1: Problemområder hos borgere i hhv. udviklings- og implementeringsprojektet

Kilde: Pharmakon, september 2014

Kombinationen af flere forskellige typer problemer medfører, at alle problemer ikke kan løses på én gang. Forskningsprojektet viser, at et forløb af flere lægemiddelsamtaler på apoteket er en måde at hjælpe borgerne med at håndtere de komplekse problemer.

Forskningsprojektets patientforløb var designet, så det indeholdt fire separate lægemiddelsamtaler mellem borgeren og farmaceuten. Under første samtale etablerede apoteksfarmaceuten et overblik over borgerens sygdomshistorie og medicin. Ved anden samtale gennemgik farmaceuten sammen med borgeren systematisk medicinen og borgerens medicinbrug. Under tredje samtale underviste farmaceuten borgeren om medicin og behandling. Den fjerde samtale var en opfølgningssamtale, der hjælper med at fastholde borgeren i de positive væneændringer, som han/hun har opnået.

Figur 2: Patientforløbet bestående af 4 samtaler.

Indholdet i de 4 samtaler er:

- 1) Patientens historie om sygdom og medicin
- 2) En medicingennemgang baseret på patientens personlige elektroniske medicinprofil* samt vedkommendes medbragte medicin
- 3) Patientundervisning om medicin og behandling
- 4) En opfølgningssamtale med fokus på fastholdelse af positive ændringer.

*Den Personlige Elektroniske Medicinprofil er en oversigt over den medicin, som en borger køber på apoteket. Den omfatter oplysninger om bl.a., hvilken medicin er købt hvornår. Den afløses nu af det Fælles Medicinkort (FMK).

Kilde: Pharmakon, september 2014

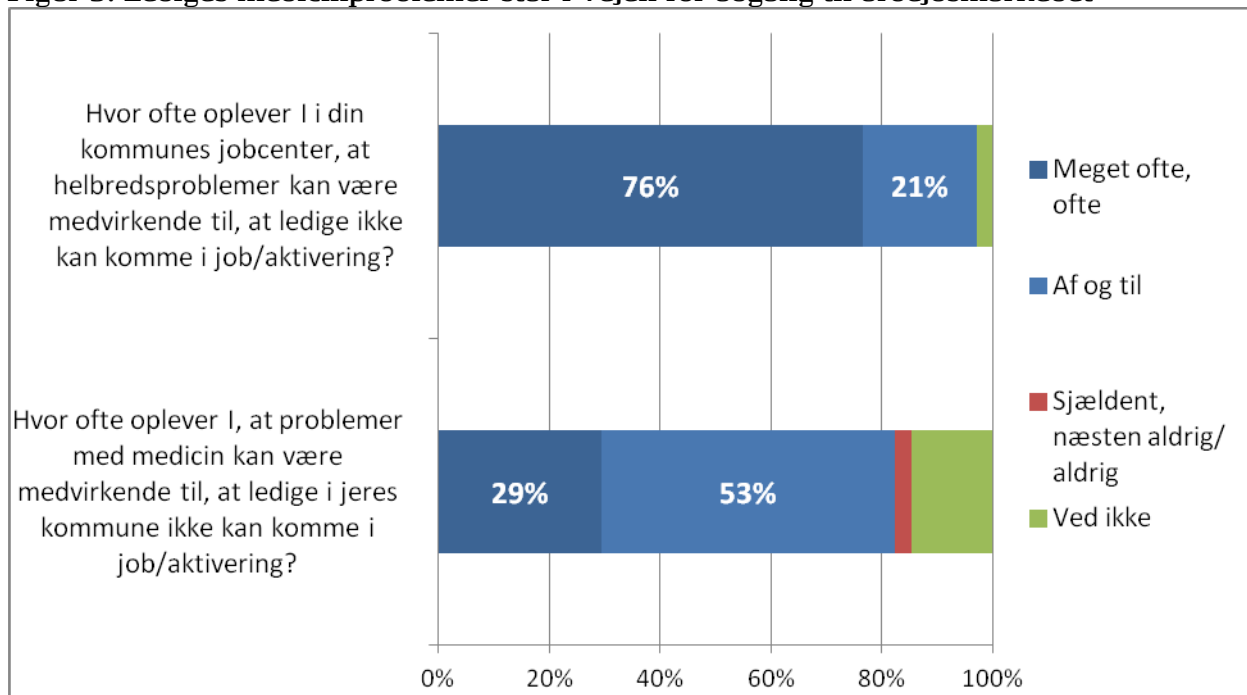
Resultaterne af forskningsprojektet viser, at 75 % af de inkluderede borgere rapporterer om forbedret viden om medicinens virkning på deres sygdom, og 63 % rapporterer om forbedret viden om deres sygdom. Derudover viser resultaterne, at mere end halvdelen af målgruppen oplever, at lægemiddelsamtalerne har forbedret deres evne til at bruge deres medicin rigtigt. Således var borgernes efterlevelse af deres lægemiddelbehandling signifikant bedre efter modtagelse af indsatsen, og forbedringerne sås især hos borgere, der havde tendens til at glemme at tage deres medicin.

Forskningsprojektet har kastet lys over, hvordan man kan hjælpe nydanskere med medicinproblemer tættere på arbejdsmarkedet. Det er et område, hvor der indtil nu har manglet dokumentation for, hvilke indsatser der kan hjælpe. Det er ikke kun for nydanskere, at jobcentre efterlyser redskaber til at hjælpe udsatte og sårbare borgere, hvor medicinproblemer er en hindring for at opnå fodfæste på arbejdsmarkedet.

Jobcenterchefer efterspørger løsninger på medicin problemer

Apotekerforeningen gennemførte i december 2013 en rundspørge blandt kommunale jobcenterchefer. ² Rundspørgen viste, at tre ud af fire kommunale jobcentre ofte eller meget ofte oplever, at helbredsproblemer er medvirkende til, at ledige ikke kan komme i job eller aktivering. En del af dem har også problemer med at bruge deres medicin rigtigt. Således oplever næsten hvert tredje kommunale jobcentre ofte eller meget ofte, at problemer med medicin medvirker til, at ledige ikke kan komme i job eller aktivering. Yderligere godt 50 procent oplever af og til, at medicinproblemer kan stå i vejen for at ledige kommer i job eller aktivering. Samtidig er fire ud af fem jobcentre positive over for at anvende apotekerne til at hjælpe de ledige med at løse deres medicinproblemer.

² Danmarks Apotekerforening, januar 2014: [Jobcenterchefer efterspørger løsninger på arbejdsløses medicinproblemer](#)

Figur 3: Lediges medicinproblemer står i vejen for adgang til arbejdsmarkedet

Kilde: Danmarks Apotekerforening, rundspørge blandt kommunale jobcenterchefer i 35 kommuner, december 2013

Apotekerne foreslår forløb om bedre medicinbrug

Danmarks Apotekerforening har som led i et socialt udspil, "[Ulighed i medicin – Tre konkrete forslag til større social lighed i medicinanvendelsen](#)" (december 2013), foreslået, at der etableres et samarbejde mellem kommunernes jobcentre og apotekerne.

Det foreslås, at jobcentrene skal kunne henvise de ledige, der ønsker det, til et forløb om bedre brug af medicin på apoteket. Det kan være relevant, når medicin- og helbredsproblemer medvirker til, at den ledige ikke kommer i job. Forløbet vil bestå af samtaler om og gennemgang af borgerens medicin.

Apotekerforeningen understreger, at de praktiserende læger naturligvis altid vil blive inddraget, hvis apotekerne anbefaler ændringer i medicineringen, da det er den praktiserende læge, der har ansvaret for behandlingen.